

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA ZGODOVINA V LETU 2019

Poročilo DPK SM za zgodovino

Vsebina

1	Struktura kandidatov.....	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine – primerjava po letih	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2019	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2019	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2019.....	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	18
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah	19
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	21
5.1	Zunanje ocenjevanje	21
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	21
6	Povzetek	22
6.1	Ocena uspeha kandidatov	22
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	22
6.3	Druge ugotovitve	23

Avtorja:

Boštjan Šeruga, glavni ocenjevalec za zgodovino

dr. Aleš Gabrič, predsednik DPK SM za zgodovino

Poročilo je potrdila DPK SM za zgodovino na svoji 11. redni seji 25. 9. 2019.

Ljubljana, september 2019

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno maturo (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo) in
- **ostali SM**, to so:
 - kandidati z maturitetnim tečajem,
 - 21-letniki,
 - odrasli,
 - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
 - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
 - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
 - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit iz predmeta SM.

Okrajšava: kandidati PM.

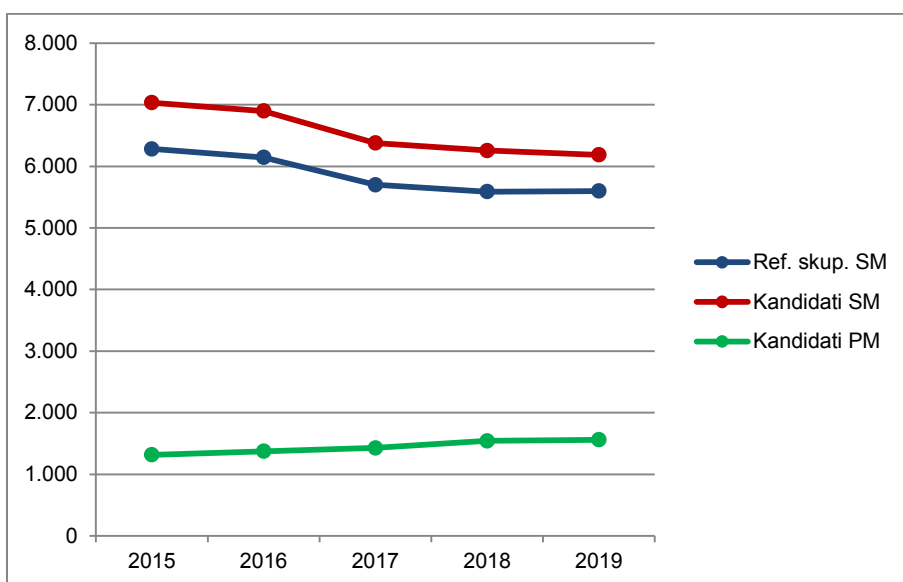
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2015 do 2019. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2015–2019

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2015	6.283	7.033	1.317
2016	6.145	6.899	1.373
2017	5.699	6.379	1.429
2018	5.589	6.255	1.544
2019	5.600	6.185	1.560

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2015–2019

Vir: Državni izpitni center, 2019

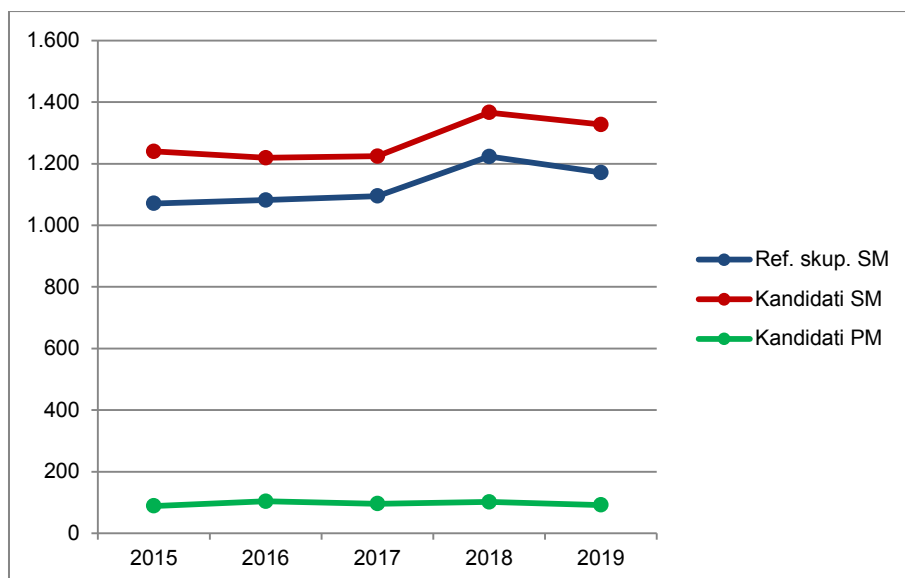
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali zgodovino v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2015 do 2019. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2015–2019

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2015	1.071	1.240	89
2016	1.082	1.219	104
2017	1.095	1.224	96
2018	1.223	1.366	102
2019	1.171	1.327	92

Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2015–2019

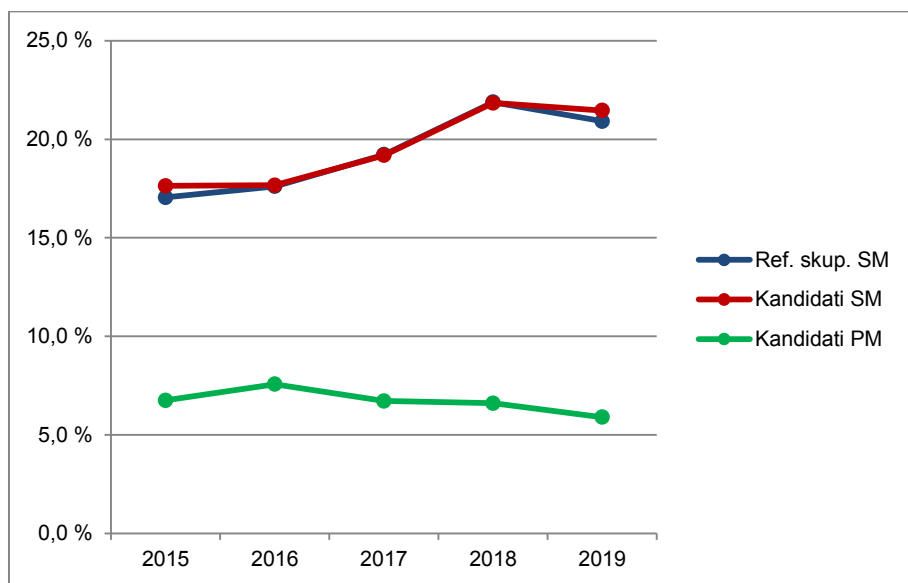
Vir: Državni izpitni center, 2019

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali zgodovino (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2015 do 2019 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2015–2019

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2015	17,0 %	17,6 %	6,8 %
2016	17,6 %	17,7 %	7,6 %
2017	19,2 %	19,2 %	6,7 %
2018	21,9 %	21,8 %	6,6 %
2019	20,9 %	21,5 %	5,9 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2015–2019

Vir: Državni izpitni center, 2019

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2019

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2019. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2019

	Število	Delež
Splošna gimnazija	900	63,4 %
Klasična gimnazija	94	6,6 %
Gimnazija	994	70,0 %
Tehniška gimnazija	97	6,8 %
Ekonomska gimnazija	35	2,5 %
Umetniška gimnazija	45	3,2 %
Strokovna gimnazija	177	12,5 %
Ref. skup. SM	1.171	82,5 %
Ostali SM	156	11,0 %
Kandidati SM	1.327	93,5 %
Kandidati PM	92	6,5 %

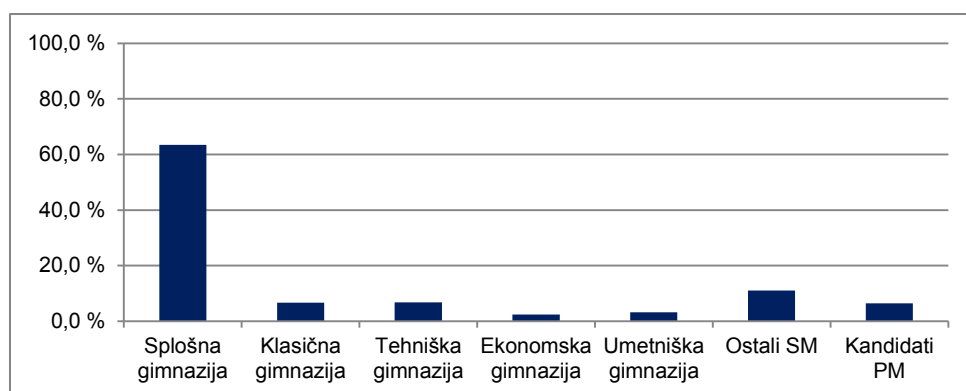
gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2019

Vir: Državni izpitni center, 2019

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2019

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri zgodovini v spomladanskem izpitnem roku SM 2019 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

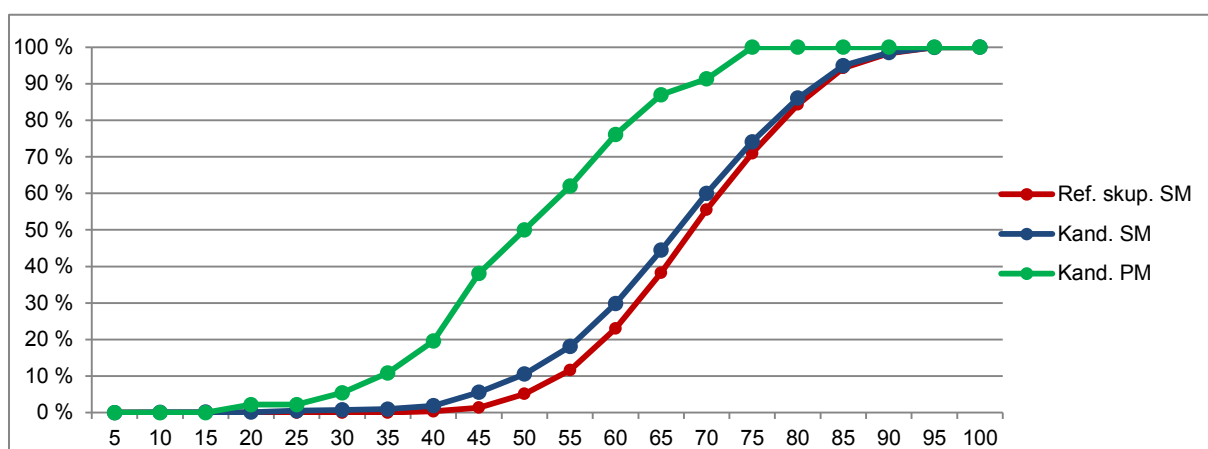
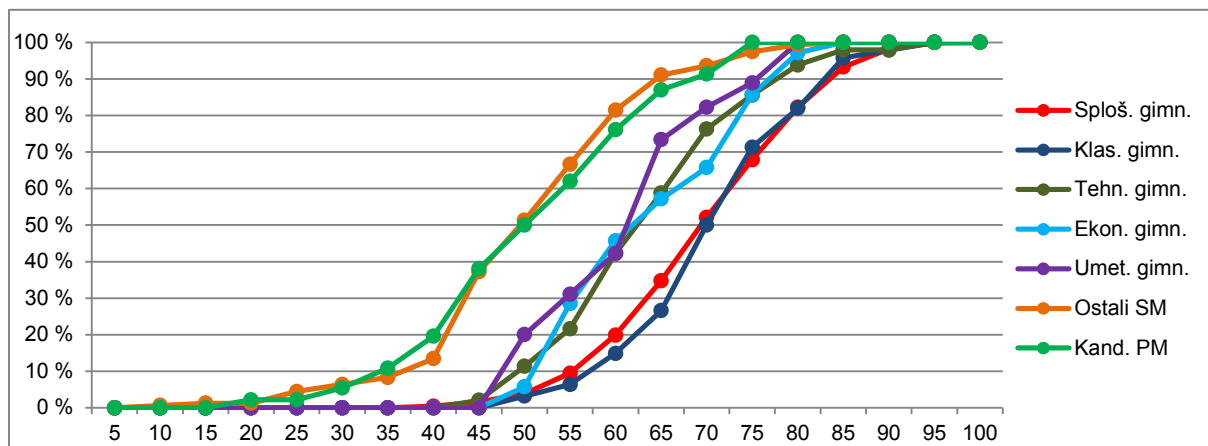
Preglednica 2.1.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
16-20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5	0
26-30	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3
31-35	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	5
36-40	4	0	4	0	0	0	0	4	12	8	8
41-45	10	0	10	2	0	0	2	12	49	37	17
46-50	21	3	24	9	2	9	20	44	66	22	11
51-55	50	3	53	10	8	5	23	76	100	24	11
56-60	94	8	102	20	6	5	31	133	156	23	13
61-65	134	11	145	16	4	14	34	179	194	15	10
66-70	156	22	178	17	3	4	24	202	206	4	4
71-75	142	20	162	9	7	3	19	181	187	6	8
76-80	129	10	139	8	4	5	17	156	159	3	0
81-85	99	13	112	4	1	0	5	117	118	1	0
86-90	45	2	47	0	0	0	0	47	47	0	0
91-95	15	2	17	2	0	0	2	19	19	0	0
96-100	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0
SKUPAJ	900	94	994	97	35	45	177	1.171	1.327	156	92

Preglednica 2.1.2: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %
15	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %
20	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	2 %
25	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	4 %	2 %
30	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	6 %	5 %
35	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	8 %	11 %
40	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	13 %	20 %
45	2 %	0 %	1 %	2 %	0 %	0 %	1 %	1 %	6 %	37 %	38 %
50	4 %	3 %	4 %	11 %	6 %	20 %	12 %	5 %	11 %	51 %	50 %
55	9 %	6 %	9 %	22 %	29 %	31 %	25 %	12 %	18 %	67 %	62 %
60	20 %	15 %	19 %	42 %	46 %	42 %	43 %	23 %	30 %	81 %	76 %
65	35 %	27 %	34 %	59 %	57 %	73 %	62 %	38 %	44 %	91 %	87 %
70	52 %	50 %	52 %	76 %	66 %	82 %	76 %	56 %	60 %	94 %	91 %
75	68 %	71 %	68 %	86 %	86 %	89 %	86 %	71 %	74 %	97 %	100 %
80	82 %	82 %	82 %	94 %	97 %	100 %	96 %	84 %	86 %	99 %	100 %
85	93 %	96 %	93 %	98 %	100 %	100 %	99 %	94 %	95 %	100 %	100 %
90	98 %	98 %	98 %	98 %	100 %	100 %	99 %	98 %	98 %	100 %	100 %
95	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
100	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Vir: Državni izpitni center, 2019

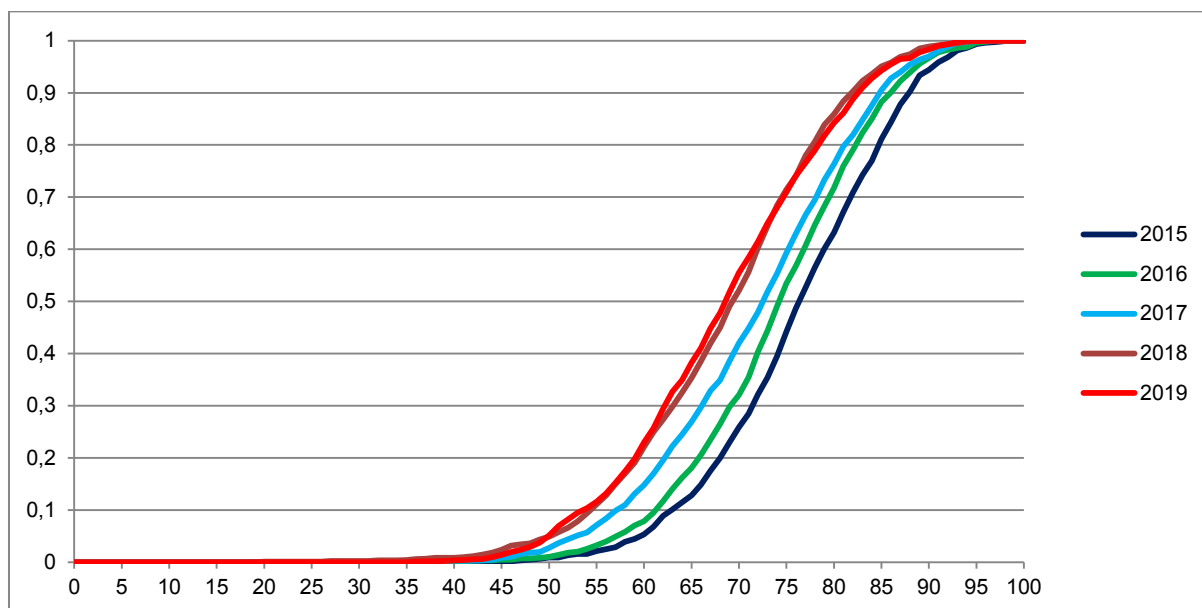
2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2015 do 2019, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2015	50	62	74	86
2016	50	62	74	86
2017	50	62	74	86
2018	49	60	72	85
2019	49	60	72	85

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center, 2019

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri zgodovini v spomladanskem izpitnem roku SM 2019 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

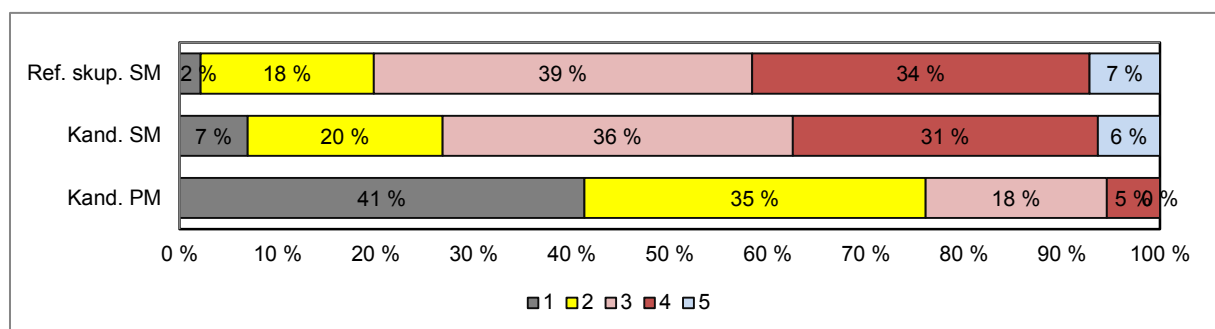
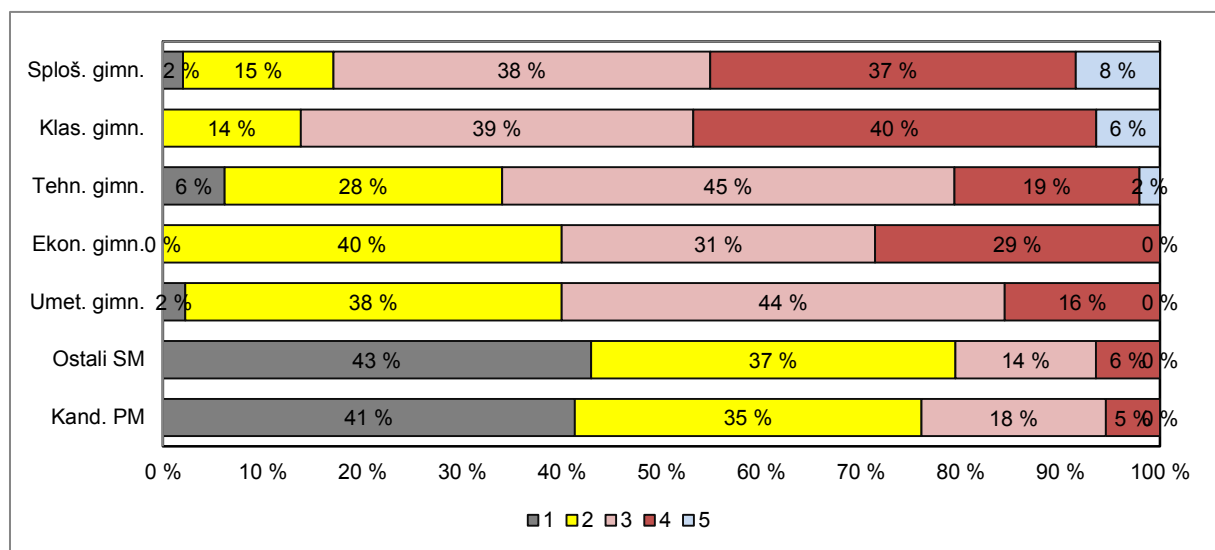
Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	18	0	18	6	0	1	7	25	92	67	38
2	136	13	149	27	14	17	58	207	264	57	32
3	340	37	377	44	11	20	75	452	474	22	17
4	330	38	368	18	10	7	35	403	413	10	5
5	76	6	82	2	0	0	2	84	84	0	0
Uspešni	882	94	976	91	35	44	170	1.146	1.235	89	54
Skupaj	900	94	994	97	35	45	177	1.171	1.327	156	92

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	2 %	0 %	2 %	6 %	0 %	2 %	4 %	2 %	7 %	43 %	41 %
2	15 %	14 %	15 %	28 %	40 %	38 %	33 %	18 %	20 %	37 %	35 %
3	38 %	39 %	38 %	45 %	31 %	44 %	42 %	39 %	36 %	14 %	18 %
4	37 %	40 %	37 %	19 %	29 %	16 %	20 %	34 %	31 %	6 %	5 %
5	8 %	6 %	8 %	2 %	0 %	0 %	1 %	7 %	6 %	0 %	0 %
Uspešni	98 %	100 %	98 %	94 %	100 %	98 %	96 %	98 %	93 %	57 %	59 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Vir: Državni izpitni center, 2019

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2019

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2019.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2019

	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	900	94	994	97	35	45	177	1.171	1.327	156	92
Povprečni splošni uspeh pri SM*	19,37	20,77	19,50	17,42	16,77	16,90	17,14	19,18	18,99	14,67	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,75	3,97	3,77	3,46	3,57	3,62	3,53	3,73	3,66	2,75	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,69	3,90	3,71	3,49	3,69	3,69	3,58	3,69	3,62	2,80	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,34	3,39	3,35	2,82	2,89	2,73	2,81	3,27	3,10	1,84	1,88
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,34	3,38	3,34	2,81	2,89	2,71	2,80	3,26	3,09	1,81	1,88
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	69,83	70,75	69,91	63,62	63,38	61,19	62,96	68,86	66,69	50,36	50,72
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	70	70,5	70	62	61	62	62	69	67	50	51,5
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	10,80	9,66	10,69	10,40	10,23	9,34	10,11	10,89	12,57	12,32	12,79
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	3,90	4,18	3,93	3,68	3,66	3,80	3,71	3,90	3,81	2,74	3,71
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,14	4,40	4,16	4,14	3,97	4,04	4,08	4,15	4,06	2,94	4,11
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,73	0,61	0,72	0,69	0,63	0,62	0,66	0,72	0,73	0,74	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,71	0,71	0,71	0,44	0,65	0,66	0,53	0,69	0,69	0,44	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,63	0,71	0,64	0,53	0,57	0,69	0,57	0,63	0,63	0,41	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,60	0,58	0,60	0,48	0,45	0,47	0,46	0,59	0,63	0,60	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,60	0,58	0,60	0,48	0,45	0,47	0,46	0,59	0,63	0,60	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,63	0,52	0,62	0,58	0,40	0,47	0,51	0,61	0,65	0,63	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,49	0,55	0,49	0,54	0,44	0,57	0,52	0,49	0,56	0,60	-
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,43	0,40	0,42	0,33	0,08	0,31	0,24	0,40	0,47	0,30	0,14
Odstotek neuspešnih s PP	2,00	0,00	1,81	6,19	0,00	2,22	3,95	2,13	6,93	42,95	41,30
Odstotek neuspešnih brez PP	2,67	1,06	2,52	7,22	0,00	4,44	5,08	2,90	7,91	45,51	41,30

*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

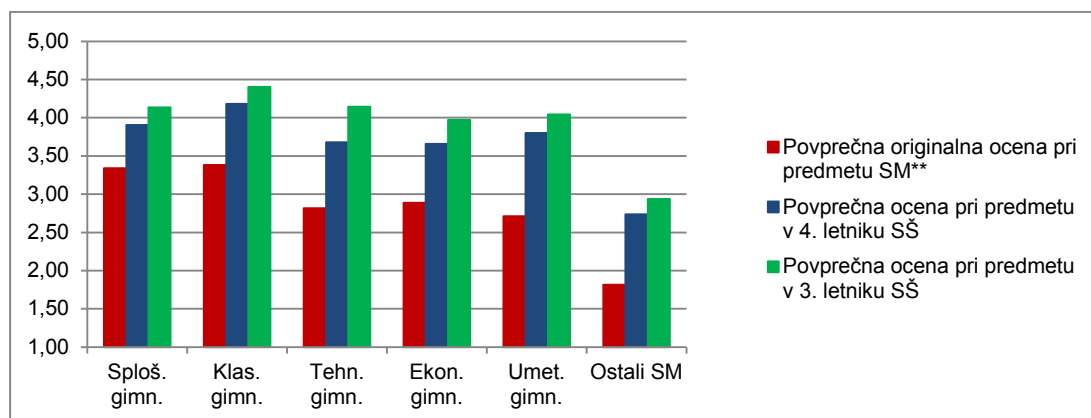
**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz zgodovine in povprečnih ocen iz zgodovine v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

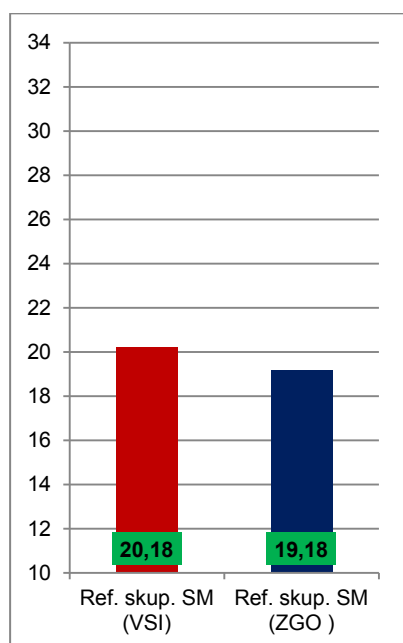
Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz zgodovine

Vir: Državni izpitni center, 2019

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2019 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz zgodovine (ref. skup. SM – ZGO).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz zgodovine

Vir: Državni izpitni center, 2019

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2019.

Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

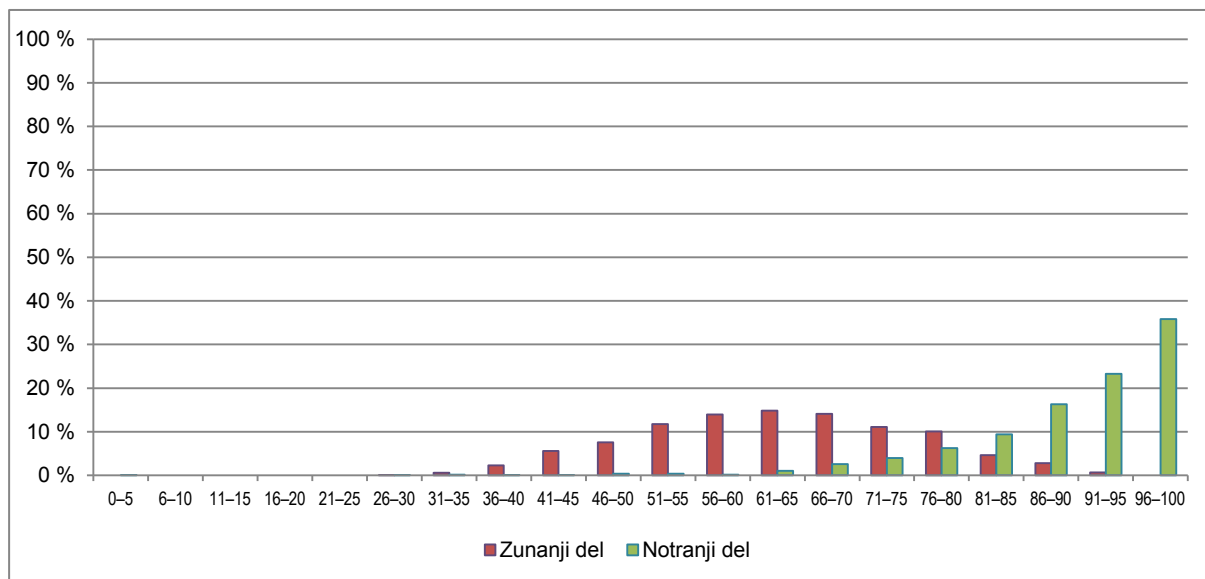
	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	1.166	1.166
Povprečno število odstotnih točk	50,54	18,33
Standardni odklon odstotnih točk	9,89	2,03
Maksimalno število odstotnih točk	76,00	20,00
Povprečna težavnost	0,63	0,92

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2019.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	0 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	1 %	0 %
36–40	2 %	0 %
41–45	6 %	0 %
46–50	8 %	0 %
51–55	12 %	0 %
56–60	14 %	0 %
61–65	15 %	1 %
66–70	14 %	3 %
71–75	11 %	4 %
76–80	10 %	6 %
81–85	5 %	9 %
86–90	3 %	16 %
91–95	1 %	23 %
96–100	0 %	36 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center, 2019

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2019.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2	Pisna naloga in strokovna ekskurzija
Število kandidatov	1.171	1.171	1.171
Povprečno število odstotnih točk	25,39	25,16	18,32
Standardni odklon odstotnih točk	5,54	5,14	2,08
Maksimalno število odstotnih točk	40,00	40,00	20,00
Povprečna težavnost	0,63	0,63	0,92

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Vsaka izpitna pola vsebuje 25 vprašanj. Zaradi precejšnjega obsega snovi je nalogam dodano gradivo, ki kandidatom pomaga pri odgovorih. Pomagali so si z besedili, slikovnim gradivom in barvno prilogo, v kateri so večinoma zemljevidi. Izpitni poli sta bili sestavljeni uravnoteženo, vendar so kandidati pri prvi izpitni poli dosegli nekoliko večje število povprečnih absolutnih točk. Skupna povprečna ocena pri zgodovini za kandidate, ki so prvič opravljali izpit splošne mature iz zgodovine, je bila 3,27.

Izpitna pola 1

Vprašanja v tej izpitni poli so vezana na temo iz obče zgodovine. Z indeksom težavnosti (IT) vprašanj izpitne pole poskušamo meriti, kako težka oziroma kako lahka so se zdela vprašanja kandidatom. Naloge so po IT razdeljene v pet skupin: ultratežke naloge imajo IT pod 0,15, težke med 0,15 in 0,30, srednje težke med 0,30 in 0,70, lahke dosega IT med 0,70 in 0,85 ter ultralahke nad 0,85. Povprečni

IT celotne izpitne pole 1 je bil 0.63, kar pomeni, da je bila v povprečju srednje težka. Kandidati so pri izpitni poli 1 dosegli v povprečju 38,09 točke. Razporeditev nalog po IT prikazuje preglednica 4.3.2.

Preglednica 4.3.1: Uspeh pri izpitni poli 1

Število kandidatov	Povprečno število točk	Maksimalno doseženo štev. točk	Minimalno doseženo štev. točk	Korelacija z oceno s SŠ	IT testa
1.166	38,09	59	17	0,56	0,63

Preglednica 4.3.2: Indeksi težavnosti posameznih nalog v izpitni poli 1

Opis naloge	Indeks težavnosti	Skupno število	Številka naloge														
			2	3	4	6	7	8	10	13	14	15	16	18	19		
ultratežka	pod 0,15	0															
težka	od 0,15 do 0,30	0															
srednje težka	od 0,30 do 0,70	19															
			20	21	22	23	24	25									
lahka	od 0,70 do 0,85	3	1	11	17												
ultralahka	nad 0,85	3	5	9	12												

Med vsemi nalogami sta najbolj izstopali: 9. (ultralahka) in 15. (srednje težka) naloga.

9. naloga (IT: 0,91; ID: 0,21)

V totalitarnih režimih so pomembni simboli in uniformiranost.

Povežite pojme s totalitarnima državama, tako da na črto v stolpcu na levi vpišete ustrezno črko.

_____ svastika

_____ črne srjace F fašistična Italija

_____ rjave srjace N nacistična Nemčija

_____ fascis

(2 točki)

Naloga po indeksu težavnosti spada med ultralahke naloge, kar potrjuje tako povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegli pri tej nalogi (1,82 točke), kot tudi indeks diskriminativnosti (0,21). Pomeni, da je večina kandidatov to nalogo reševala zelo dobro, oziroma lahko zapišemo, da je večina dosegla skoraj maksimalno število točk (2 točki).

15. naloga (IT: 0,41; ID: 0,36)

Zavezniki so na konferenci v Potsdamu poleti 1945 sprejeli odločitev o kaznovanju vojnih zločincev.

Zakaj so za sedež mednarodnega sodišča za nacistične vojne zločine izbrali Nürnberg?

(1 točka)

Naloga po indeksu težavnosti spada med srednje težke naloge. Povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegli pri tej nalogi, je bilo 0,41. Indeks diskriminativnosti naloge je 0,36. Pri reševanju te naloge je mogoče opaziti, da brez pomoči kandidati na določena zgodovinska dejstva težko odgovarjajo oz. ne poznajo konkretnih okoliščin.

Izpitna pola 2

V izpitni poli 2 so kandidati reševali naloge iz narodne zgodovine. Povprečni IT celotne izpitne pole 2 je bil 0,63, kar pomeni, da je bila v povprečju izpitna pola 2 srednje težka. Kandidati so pri tej poli dosegli v povprečju 37,74 točke. Razporeditev nalog po IT prikazuje preglednica 4.3.4.

Preglednica 4.3.3: Uspeh pri izpitni poli 2

Štev. kandidatov	Povprečno Štev. točk	Maksimalno doseženo štev. točk	Minimalno doseženo štev. točk	Korelacija z oceno s SŠ	IT testa
1166	37,74	58	16	0,58	0,630

Preglednica 4.3.4: Indeksi težavnosti posameznih nalog v izpitni poli 2

Opis naloge	Indeks težavnosti	Skupno število	Številka naloge												
			21												
ultratežka	pod 0,15	1	21												
težka	od 0,15 do 0,30	2	6	13											
srednje težka	od 0,30 do 0,70	12	4	5	7	8	9	10	14	15	17	18	22	25	
lahka	od 0,70 do 0,85	9	1	2	3	11	12	16	20	23	24				
ultralahka	nad 0,85	1	19												

Med vsemi nalogami sta najbolj izstopali: 19. (ultralahka) in 21. (ultratežka) naloga.

19. naloga (IT: 0,87; ID: 0,32)

Ustavna doba je omogočila hitrejše širjenje narodne zavesti. Zlasti pomembno vlogo so pri tem odigrale čitalnice in tabori.

Povežite obliko narodnega gibanja na desni z značilnostmi tega narodnega gibanja, tako da na črto v stolpcu na levi vpišete ustrezno črko.

_____ 1861 v Trstu

_____ mobilizacija kmečkega prebivalstva Č čitalnice

_____ 1868 v Ljutomeru T tabori

_____ prirejanje kulturnih prireditev

(2 točki)

Naloga po indeksu težavnosti spada med ultralahke, kar potrjuje tudi povprečno število točk pri nalogi (1,75), ter ID, ki je bil 0,32. Nalogo so uspešno reševali praktično vsi kandidati. Analiza kaže, da imajo kandidati pri tovrstnih nalogah najmanj težav, oziroma naloge zelo dobro rešujejo, tudi če nimajo pomoči v obliki zemljevida, slike ipd.

21. naloga (IT: 0,15; ID: 0,40)

V začetku devetdesetih let sta se v slovenskem političnem prostoru pojavili dve politični usmeritvi, liberalna in katoliška.

21.1 Navedite ime in priimek vodilnega politika Katoliške narodne stranke s slike 2.

21.2 Pojasnite strankina načela na socialnem področju.

(2 točki)

Naloga po indeksu težavnosti spada med ultratežke. Povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegli pri tej nalogi, je bila 0,31. Kandidati so imeli težave z zapisom imena in priimka vodilnega politika Katoliške narodne stranke in tudi s pojasnilom strankinih usmeritev na socialnem področju.

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

Analiza vprašalnikov je pokazala, da so kandidati v izpitni poli 1 največ nepravilnih odgovorov zapisali pri nalogah 23.2 in 24.2. Pri prvi kandidati niso pravilno zapisali imena in priimka Margaret Thatcher. Po mnenju zunanjih ocenjevalcev je bil zahtevan odgovor za kandidate pretežak, saj so imeli z zapisom težave tudi kandidati, ki so vedeli, za katero osebo gre. Pri drugi pa se je izkazalo, da kandidati zelo slabo poznajo obdobje Gorbačova v Sovjetski zvezi in posledično jim je veliko težav povzročalo vprašanje o posledicah politike Gorbačova v drugih državah vzhodnega bloka.

Po zapisu zunanjih ocenjevalcev sta bili pretežki nalogi 10.1 in 23.2. Kot nerazumljivo nalogo so navajali nalogo 13.2 (*»Pojasnite, zakaj je bil povojni obračun v vzhodni Evropi ostrejši kakor v zahodni.«*).

Pri izpitni poli 2 se je največ napačnih odgovorov pojavljalo pri nalogah 6.2 in 21.1. Največ nepravilnih odgovorov pri nalogi 6.2 je bila posledica nepoznavanja kandidatov, kako nastajajo posamezne dežele. Kandidati so tako pri vprašanju zamenjali odgovore. Pri nalogi 21.1 kandidati preprosto niso poznali vodilnega politika Katoliške narodne stranke. Kot pomoč jim je služila slika v izpitni poli. Največ odgovorov je bilo: Anton Korošec in Janez Evangelist Krek. Kot pretežko nalogo glede na rešitve kandidatov so zunanji ocenjevalci ocenili nalogo 6.2. Zunanji ocenjevalci menijo, da je naloga zahtevala od kandidatov preveč natančno poznavanje določenega zgodovinskega obdobja. Kot nerazumljivo nalogo so zunanji ocenjevalci navedli nalogo 15.3. Odgovori kandidatov so pokazali, da je bilo vprašanje dvoumno in ga niso dovolj natančno razumeli.

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Izpitne pole je ocenjevalo 47 zunanjih ocenjevalcev. Analiza je pokazala, da sta obe poli zelo dobro ocenjeni: IP 1 s 4,44 točke od 5 možnih, IP 2 pa s 4,03.

Statistični izračuni njihovih ocen so prikazani v preglednicah.

Preglednica 4.5.1: Ocena izbora slikovnega gradiva v barvni prilogi izpitne pole 1

Ocena	Izpitna pola 1
Izbor slikovnega gradiva	4,60
Primernost zemljevidov	4,69
Primernost ostalega slikovnega gradiva	4,69
Kandidati so slikovno gradivo ustrezno uporabili	3,78
skupaj	4,44

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2019

Preglednica 4.5.2: Ocena izpitne pole 1

Ocena	Izpitna pola 1
Strokovnost in vsebinska ustreznost	4,54
Ustreznost izbora besedil	4,52
Primernost izbora slikovnega gradiva	4,52
Razumljivost <i>Navodil za ocenjevanje</i>	4,17
skupaj	4,44

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2019

Preglednica 4.5.3: Ustreznost zgodovinskih virov

Ali so bili zgodovinski viri pri kakšni nalogi neustrezni	Delež (%)
DA	13,04
NE	86,96

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce 2019

Preglednica 4.5.4: Katerim nalogam bi v bodoče dali prednost

	Delež (%)
Nalogam zaprtega tipa	16
Nalogam polodprtega tipa s kratkimi nalogami	54
Nalogam polodprtega tipa, ki so sestavljene iz medsebojno odvisnih vprašanj	30

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2019

Preglednica 4.5.5: Ocena izbora slikovnega gradiva v barvni prilogi izpitne pole 2

Ocena	Izpitna pola 2
Izbor slikovnega gradiva	4,29
Primernost zemljevidov	4,45
Primernost ostalega slikovnega gradiva	3,87
Kandidati so slikovno gradivo ustrezno uporabili	3,5
skupaj	4,03

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2019

Preglednica 4.5.6: Ocena izpitne pole 2

Ocena	Izpitna pola 2
Strokovnost in vsebinska ustreznost	4,08
Ustreznost izbora besedil	3,87
Primernost izbora slikovnega gradiva	4,08
Razumljivost <i>Navodil za ocenjevanje</i>	4,08
skupaj	4,03

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2019

Preglednica 4.5.7: Ustreznost zgodovinskih virov

Ali so bili zgodovinski viri pri kakšni nalogi neustrezni	Delež (%)
DA	29
NE	71

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2019

Preglednica 4.5.8: Katerim nalogam bi v bodoče dali prednost

	Delež (%)
Nalogam zaprtega tipa	7
Nalogam polodprtega tipa s kratkimi nalogami	62
Nalogam polodprtega tipa, ki so sestavljene iz medsebojno odvisnih vprašanj	31

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2019

Večina zunanjih ocenjevalcev je izpitni poli ocenila kot primerni. Za obe izpitni poli je večina zunanjih ocenjevalcev mnenja, da sta ustrezni in dobro pripravljena. Edina njihova priporočila so v smeri natančneje zapisanih *Navodil za ocenjevanje*, s čimer bi se zunanji ocenjevalci izognili dvomom, ali pri določeni nalogi podeliti točke ali ne. Na splošno so zunanji ocenjevalci zadovoljni z izborom zgodovinskih pisnih virov, zemljevidov in vprašanj pri obeh polah in si podobno želijo tudi v prihodnje.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

Izpit iz zgodovine na splošplošni matuspomladanskem izpitnem roku 2019 so kandidati pisali v petek, 7. 6. 2019. Teden pozneje smo člani DPK SM skupaj s pomočniki glavnega ocenjevalca izvedli moderacijo, na kateri smo izbrali pole za vajo, standardizacijo in kontrolo. V soboto, 15. 6. 2019, smo člani DPK SM za zgodovino skupaj s pomočniki glavnega ocenjevalca in zunanjimi ocenjevalci izvedli moderacijo *Navodil za ocenjevanje*. Elektronsko ocenjevanje lahko ocenimo kot izjemno pozitivno pridobitev, ki je olajšala delo zunanjim ocenjevalcem in hkrati omogočila takojšnjo konzultacijo med ocenjevalci. Hkrati takšna oblika ocenjevanja omogoča glavnemu ocenjevalcu in njegovim pomočnikom ves čas pregled, ali se morebiti pojavljajo težave pri ocenjevanju kakšne od nalog.

V petek, 28. 6. 2019, smo člani DPK SM za zgodovino opravili še kontrolno ocenjevanje izpitnih pol kandidatov, katerim je do pozitivne ocene manjkala 1 ali 2 odstotni točki.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

V letošnjem spomladanskem izpitnem roku je prišlo na vpogled ocenjenih nalog 75 kandidatov (lani: 83). Ugovor na oceno je vložilo 31 kandidatov (lani: 19). Število točk se je spremenilo 21 kandidatom (lani: 15). Po rešenih ugovorih se je ocena spremenila devetim kandidatom (lani: 7). V primerjavi z lanskim letom se je letos število ugovorov nekoliko povečalo, kar se posledično pozna tudi pri številu spremenjenih točk in ocen.

Preglednica 5.2.1: Ugovori kandidatov na oceno

Število vseh izpitov	Število zahtev za vpogled	Število ugovorov na oceno	Sprememba vsote točk	Sprememba ocene
1.468	75	31	21	9

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

Splošna matura pri predmetu zgodovina je leta 2019 potekala po utečenih poteh. Maturitetni izpit iz zgodovine je prvič opravljalo 1.166 kandidatov (brez maturitetnega tečaja, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature). Delež ostaja nekoliko nižji od petine vseh kandidatov, kar za osrednji humanistično-družboslovni predmet na maturi ni veliko. Vzrok temu je seveda v obsegu izpitne snovi, ki je pri štiriletnem predmetu dosti večji kot pri nekaterih konkurenčnih predmetih, ki jih imajo kandidati na urniku po tri ali manj, lahko tudi zgolj eno šolsko leto.

Povprečna ocena pri maturitetnem izpitu iz zgodovine je v zadnjih letih v rahlem upadu in je bila v letu 2019 s 3,27 nižja kot v prejšnjih letih. Trend po mnenju komisije ni zaskrbljujoč, saj na zniževanje vpliva tudi malenkostni porast interesa za opravljanje izpita iz zgodovine in so se tistim, ki so si prej zgodovino izbrali zaradi izrazitega zanimanja za predmet, pridružili tudi kandidati, ki so se k temu odločali v zadnjem hipu. To je vidno tudi v analizi dosežkov po nalogah, s poudarkom, da več kandidatov slabo odgovarja tudi na naloge nižje taksonomske stopnje. Če je delež slabo rešenih vprašanj na najzahtevnejši taksonomski stopnji pričakovan, je pri nekaterih najlažjih presenetljiv. Toda DPK SM za zgodovino vztraja pri uvrščanju v izpitno polo tudi takšnih nalog, kjer se zahteva natančen podatek, ime ali razlaga temeljnega pojma in kjer se drobna nenatančnost že kaznuje z odvzemanjem točke.

Pri določitvi pragov komisija od uveljavitve veljavnega PIK v letu 2012 ni naredila večjih preskokov in se meji za spodnjo in zgornjo oceno v vseh teh sedmih letih nista spremenili za več kot eno točko. To omogoča primerljivost rezultatov po letih, primerljivost ocenjevanja težavnosti izpitnih pol, pa tudi primerljivost notranjega in zunanjskega dela izpita, kjer zgodovina ni med tistimi izbirnimi predmeti, pri katerih prihaja do največjih odstopanj. Pri notranjem delu izpita prihaja bolj do izraza kandidata sposobnost apliciranja teoretično pridobljenega znanja na izdelavo konkretnega praktičnega izdelka. Po mnenju DPK SM za zgodovino je potrebno notranji del izpita, pri katerem se kandidat »sooča« s posledicami zgodovinskega razvoja v okolju, vsekakor razvijati tudi vnaprej. Pri izdelavi čim bolj enakovrednih izpitnih pol pa se člani komisije večkrat srečajo s težavo, kje najti doslej v izpitnih polah še neuporabljeno gradivo (viri, literatura, slikovno gradivo), ki bo nudila zadostno in enakovredno pomoč kandidatom za oblikovanje smiselnih rešitev. Nabor je npr. zlasti pri izrabi ustreznih zgodovinskih zemljevidov že kar izčrpan.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Tip izpitnih pol, ki jih pripravlja DPK SM za zgodovino od zadnje spremembe PIK, je v zadnjih letih dobil več pohvalnih odzivov s strani srednješolskih profesorjev, ki sodelujejo kot zunanji ocenjevalci. Več točk prinašajo naloge z višjo taksonomsko zahtevnostjo, a je zanimivo, da tudi najboljši kandidati pogosto izgubijo več točk pri vprašanih najnižje taksonomske stopnje. Pri teh komisija skozi *Navodila za ocenjevanje* vztraja pri natančnem zapisu zaprtih kratkih odgovorov, kjer pa zlasti pri zapisovanju tujih imen prihaja do pogostih napak in lahko že minimalno odstopanje od zapisanih zahtev pomeni odvzem točke. Pri nalogah višje taksonomske stopnje, kjer je večja odprtost rešitev in večja možnost kreativnega oblikovanja zapisa, pa boljše kandidati izkoristijo svojo sposobnost poglobljanja in povezovanja različnih virov, podatkov, procesov, vzrokov.

Tudi v letu 2019 je bila razlika med povprečnim številom doseženih točk med obema izpitnima polama zelo majhna, kar potrjuje ocene, da sta bili enako težki in da so skozi zadnja leta izpitne pole

primerljive po težavnosti. Kot običajno pa se je tudi v letu 2019 izkazalo, da številnim kandidatom povzročajo težave naloge iz konca učne snovi 4. letnika zgodovine, saj jih v marsikateri srednji šoli očitno ne uspejo predelati. Kljub temu bo komisija pri načrtovanju izpitnih pol še vnaprej enakovredno pozornost posvečala vsem kronološkim obdobjem.

6.3 Druge ugotovitve

Največja novost zadnjih dveh let, uvedba e-ocenjevanja, je po mnenju DPK za splošno maturo za zgodovino prinesla pomembno izboljšavo načina dela. Člani komisije in drugi pomočniki glavnega ocenjevalca se lažje pripravijo na moderacijo, ki je posledično bolj konstruktivna, ocenjevanje omogoča sprotno odpravo nepredvidenih težav. Izkazalo pa se je tudi, da so odstopanja, ki so se pojavila v kontrolnih ocenjevanjih ali v ugovorih (ki jih je vse manj), minimalna; čeprav lahko pri tistih na meji že točka razlike pomeni tudi spremembo ocene.